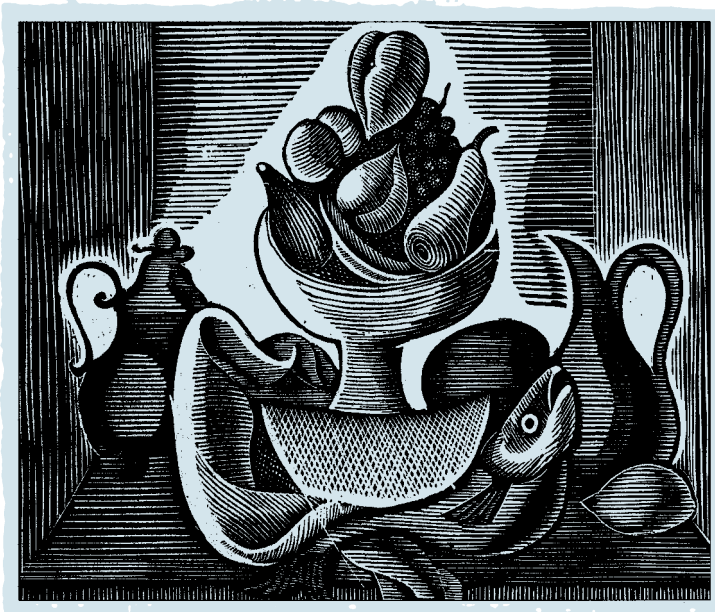

Βαίγνωση

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

- Ἀπό τοὺς Λόγους
τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου
- Δοξολογικό
Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου
- Ἀπόδειπνος Λόγος
πρωτ. Κωνσταντίνου Καλλιανοῦ
- Τό γυμνόφιλον καί ἀνέραστον
Χρήστου Γιανναρᾶ

104

ΑΠΡΙΛΙΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ
2008

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Ἐξώφυλλο: Πλαστικές ρίμες, πλάγιο ξύλο. Ξυλογραφία τοῦ Δημήτρη Γαλάνη. Σελίδα 2: Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος. Σελίδα 8: Σχέδιο τῆς Ζ. Δημάκη. Σελίδα 12: Σύναξη Ἀποστόλων (τμήμα ἀπό την Κοίμηση τῆς Θεοτόκου), π. 1235, Μοναστήρι Sorocani, Σερβία.

Ἀπό τούς Λόγους τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου*

Ἀπό ἀγάπη ἔφερε ὁ Θεός τόν κόσμο στό Εἶναι, ἀπό ἀγάπη τόν καθοδηγεῖ κατά τήν ἔγχρηνη τούτη ὑπαρξή του, μέ ἀγάπη θά τόν φέρει στήν θαιμαστή μελλοντική κατάσταση τῆς μεταμόρφωσης, μέ ἀγάπη θά καταποθεῖ τότε ὁ κόσμος ἀπό τό μεγάλο μυστήριο τοῦ Ποιητῆ τῶν ὄλων. Στό τέλος ἀπό ἀγάπη θά ἀνακεφαλαιώσει ὁ Θεός τήν ὄλη πορεία τῆς οἰκονομίας τῆς κτίσης. Στόν νέο κόσμο, ἡ ἀγάπη τοῦ Κτίστη θά κυβερνεᾷ κάθε λογικό κτίσμα, διότι ὁ νοῦς ὄλων τῶν λογικῶν ὄντων θά αἰχμαλωτισθεῖ ἀπό τήν ἐκπληξη ἐμμέρους στά μυστήριά Του, πού τότε θά ἀποκαλυφθοῦν. Γιατί ὁ Θεός δημιούργησε τά λογικά ὄντα γιά νά ἀγάλλονται ὅλα ἐντός Του, τόσο τά δίκαια ὅσο καί τά πονηρά. Μέ αὐτόν τόν σκοπό τά ἔφερε στό Εἶναι. Ὅμως αὐτά μετά τήν γένησή τους διαχωρίστηκαν αὐτοβούλως σέ δίκαια καί κακά. Ἐντούτοις, κανένα κτίσμα πού ἔχει παραχθεῖ στό Εἶναι, καμμιά λογική φύση, δέν εἶναι ἀνώτερη ἢ κατώτερη ἀπό κάποια ἄλλη στό σχέδιο καί στήν ἀγάπη τοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι μία καί μοναδική, ἰσότιμη γιά ὅλα τά λογικά ὄντα, ὁρατά καί ἀόρατα. Στήν ἀγάπη Του γι' αὐτά δέν ὑπάρχει πρῶτη ἢ τελευταία θῆση.

Καμιά κτιστή φύση δέν ἔρχεται πρῶτη ἢ τελευταία στήν γνώση τοῦ Δημιουργοῦ, γιατί ἡ γνώση αὐτή ἐμπεριέχεται στό προαιώνιο σχέδιό Του, νά φέρει στό Εἶναι τά κτίσματα. Συνεπῶς, ὁ Θεός δέν ἀποκτᾷ σταδιακά τήν γνώση τῶν κτισμάτων Του, ἀλλά τήν κατέχει ὅλην ταυτοχρόνως, σέ ἕνα κλείσιμο τοῦ ματιοῦ, χωρίς πρῖν καί μετά. Ἔτσι ἀκριβῶς καί στήν ἀγάπη Του γι' αὐτά δέν ὑπάρχει πρῖν ἢ μετά, οὔτε περισσότερο ἢ λιγότερο. Ὅπως ἀκριβῶς ἡ γνώση Του εἶναι πάντοτε ἴδια, ἔτσι εἶναι καί ἡ ἀγάπη Του. Γιατί

* Τά ἀποσπάσματα προέρχονται ἀπό τό δεύτερο μέρος τῶν Ἀσκητικῶν τοῦ Ἀββᾶ, πού κυκλοφόρησαν ἀπό τίς ἐκδόσεις Θεσβίτης, σέ μετάφραση Νέστορος Καββαδά.

ὁ Δημιουργὸς γνώριζε τοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς ἀνθρώπους πρὶν γίνουσι δίκαιοι ἢ ἁμαρτωλοί, καὶ ὅταν ἐκεῖνοι μετὰ τὴν γένεσίν τους ἀλλοιωθῆσαν, ἡ ἀγάπη καὶ τὸ αἰώνιο σχέδιόν Του ἔμειναν ἐντούτοις ἀναλλοίωτα. Γιατί ἂν ἀλλοιωτόταν ἡ ἀγάπη Του, θὰ ἦταν μεταβλητὸς ὁ Θεός, ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὰ κτίσματα — πρᾶγμα βλάσφημο.

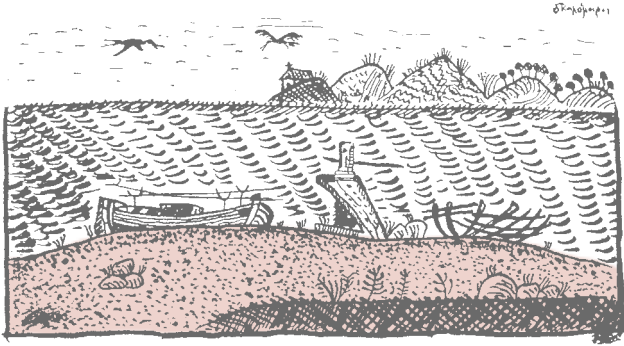
Ἀδελφοί μου, ὅποιος τυχόν δυσκολεύεται νὰ πιστέψῃ ὅσα εἶπαμε πρέπει νὰ προσέχει, μὴπως πέσει σὲ βλασφημίαν. Γιατί μωροεῖ, ἐνῶ νομίζει πῶς περιφρονεῖ τοὺς λόγους ἀπλῶς ἑνὸς ἀνθρώπου, νὰ ἀντιστρατεύεται στὴν πραγματικότητα τὰ ἰδιώματα τῆς θείας Φύσεως, ὑποστηρίζοντας μίαν θῆσιν πού συνεπάγεται κατ' ἀνάγκην τὴν ἀπόδοσιν μεταβλητότητας καὶ ἀσθενείας στὴν δοξασμένη Φύσιν τοῦ Δημιουργοῦ, καὶ ἐπομένως τὴν ὑποβαθμισμένη της.

Ὅμως, ὅλοι συμφωνοῦν πῶς ὁ Δημιουργὸς δὲν μεταβάλλεται, οὔτε ἀλλάζει σκοπούς καὶ προθέσεις. Στὴν Φύσιν Του δὲν ὑπάρχει μῖσος ἢ μνησικακία, οὔτε ἀνώτερη ἢ κατώτερη θῆσις στὴν ἀγάπην Του, οὔτε πρὶν ἢ μετὰ τὴν γνώσιν Του. Γιατί, ἐφόσον ἡ κτίσις ἤλθε στό Εἶναι, ὅπως ὅλοι πιστεύουν, χάρις στὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Κτίστη, ἔπεται πῶς ἡ ἄτακτο πορεία τῆς κτίσεως δὲν μωροεῖ ποτέ νὰ ἐλαττώσῃ οὔτε νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν ἀγάπην Του, ἢ ὅποια συνιστᾷ τὸ αἶτιον τῆς κτίσεως. (Τόμος Β3, Λόγος ΔΗ', 2)

ΔΟΞΟΛΟΓΙΚΟ

Στή μνήμη τοῦ Ἀλέξανδρου Καλόμοιρου,
πού δίψασε τό Φῶς*

Ὁ Κάλβος, στὸν «Ὠκεανό», ἴσως ἀπὸ Ζακυθινό ἀκρογιάλι:

Ἄλλὰ τῶν μακαρίων
σταύλων ἰδοὺ τὰ ἤῳα
κάγκελλα αἱ ὼραι ἀνοίγουσιν,
ἰδοὺ τὰ ἀκάμαντα ἄλογα
τοῦ Ἡλίου ἐκβαίνουν.

Χρυσᾶ, φλογώδη καίουσι
τοὺς δρόμους τοῦ ἀέρος
τὰ ἀμιλλητήρια πέταλα·
τοὺς οὐρανοὺς φωτίζουν
λάμπουσαι χაίται.

Ὁ Καρκαβίτσας, στὸν Ζητιάνο, ἀπὸ παραθαλάσιο θησσαλικό τόπο:

Καί στήν ἀνατολή, πίσω ἀπὸ τὰ μολυβένια νερά καί τίς πολυκαρπες γλωσσεσ
τῆς Χαλκιδικῆς καί πίσω ἀπὸ τήν πυραμιδωτήν ἀγριόπετρα τοῦ Ἁγίου
Ὁρους, ἀναλαμπή αἱματένεια σημαδεύει τήν πρωτοπορία τῶν Ὁρῶν καί γελᾶ ἡ
Αὐγή κροκόπεπλη, ἐνῶ τῶν πυρίνων ἀλόγων τὰ νύχια τρίβουν τή στουρναρόπε-
τρα καί ἀνεβαίνουν μέσα σέ ποταμούς σέλαος¹.

*Βλ. Ἐπίγνωση, τ. 97, Χειμῶνας 2006.

Ὁ Παπαδιαμάντης, στὰ Ρόδιν' ἀκρογιάλια, ἀπὸ τὰ ρόδινα ἀκρογιάλια:
"ὦ, αἱ ὦραι τοῦ λυκαυγούς!... Ἰδοὺ αὐτόμαται ἦξαν πύλαι οὐρανοῦ, ἅς ἔχον
ἽΩραι· πλὴν ἅς ἀφήσωμεν τοὺς παλαιούς, καὶ ἅς ψάλωμεν μετὰ τοῦ Κοσμᾶ
τοῦ Γεσσεσίου: "Προσενωπίω σοι ὦραι, ὑπεκλίθησαν· Φῶς γάρ καὶ πρὸ ποδῶν
ὑψίδρομον σέλας, Χριστέ...".²

Φανερό: καὶ στοὺς τρεῖς ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Ὅμηρος. Στόν Κάλβο ἀνάμεικτος
μέ Πίνδαρο (ἀκάμαντα) καὶ λεξικογράφους (ἀμιλλητήρια), στόν Καρκαβί-
τσα ἐκδημοτικισμένος ὀρμητικά, στόν Παπαδιαμάντη τολμηρὰ συγκεκραμέ-
νος μέ τὴν ὑμνογραφία. Κοινοὶ τόποι καὶ τῶν τριῶν αἱ ἽΩραι καὶ τό ἄπλε-
το νικητήριο Φῶς.

Ἡῶα, κροκόπεπλη, σέλαος καὶ πάλι σέλας - αὐγὴ σέ ὀμηρικό ἀκρογιάλι,
ὅπως θὰ τὴν ζωγράφιζε ὁ Στέρης. Ναί, ἀλλά τοῦ Παπαδιαμάντη δέν τοῦ
ἀρκεῖ. Ἔτσι, μέ πλήρη συνείδηση τοῦ εὐχαριστήριου στίχου

Δόξα σοι τῷ δείξαντι τῷ Φῶς,

πού παιδιόθεν ψαλμωδεῖ, ἀνατρέπει τίς γραμματολογικὲς ἱεραρχήσεις καὶ
ξεπιάνεται ἐλαφρὰ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ προσώπου Ὁμήρου γιὰ νά πᾶει
πρὸς τὴν ἐξαισία μολῶν τοῦ Κοσμᾶ

Φῶς γάρ καὶ πρὸ ποδῶν, ὑψίδρομον σέλας, Χριστέ.

Πρωινὴ δοξολογία σέ νεοελληνικό ἀκροθαλάσσι.

N.Δ.T.

¹ Ἀντιγράφων ἀπὸ τὴν ἔκδοση Π.Δ. Μαστροδημήτη, Ἐκδόσεις Κανάκη (1996), σσ. 185-186.

² Ἄλ. Παπαδιαμάντη, Ἄπαντα («Δόμος») 4.226.23-26. Τὸ ὀμηρικό παρᾶγμα τοῦ Παπαδιαμάντη ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα E749, Θ393.

Ἐπίδοξος Λόγος

“Καί δός ἡμῖν Δέσποτα πρὸς ὕπνον ἀπιοῦσιν...”

Τὸ σύνορο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τό προγεύσαι καθημερινά τὴν ὥρα ἐκείνη, ὅπου μετὰ τὴν βραδυνή σου ἐπιστροφή ἀναζητᾶς τὴν εὐλογημένη ἠσυχία, ἀλλὰ περισσότερο τό σφάλισμα τῶν κουρασμένων ὀφθαλμῶν σου: κουρασμένων ἀπὸ ἕνα πλήθος εἰκόνων πού ἀποθηκεύουν μέ τὴν, ἐν εὐφύτῳ καιρῷ, προσωπική τῆς ἐπεξεργασίας. (Μέ τά χρόνια ἀρχίζεις νά κατανοεῖς πῶς οἱ εἰκόνες πού ξαποσταίνουν τὴν ψυχὴ σου ὅλο καὶ λιγοστεύουν, καθὼς τό Ὄραϊο καὶ Κόσμιον ὅλο καὶ χάνονται ἀπὸ τὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων —δυστυχῶς).

Οἱ στιγμές λοιπὸν ἐκεῖνες μεταξύ τοῦ ζύπνου καὶ τοῦ ὕπνου ἔχουν μιὰ ἰδιαιτέρη καὶ πολὺ σημαντική δύναμη: δύναμη λυτρωτική πού ἀσφαλῶς σέ φέρνει μέχρι τό βάθος τῆς ψυχῆς σου καθὼς μέ τρόπο ἀπλό, ἀλλὰ ἀμέτρητα ἐπώδυνον ἐξετάζεις τὴ συνείδησή σου. Εἶναι ἕνα ἔσχατο κοίταγμα στόν καθρέφτη τῆς, ὅπου φαίνεται ὄχι τό εἶδωλό σου, ἀλλὰ ἡ πολιτεία σου. Μιά πολιτεία, πού μονάχα ἐσύ κι ὁ Θεός γνωρίζετε. Γι’ αὐτό καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη, πού στά μάτια κατεβαίνει ὁ νυσταγμὸς πασχίζεις νά κάμεις κάποιον δειλά βήματα μετανόιας. Νά ξαναδέσεις τό νῆμα τῆς συνάντησής σου μέ Ἐκεῖνον, γιατί τό θεορεῖς ἀπαραίτητο, καθὼς ὁ λόγος τοῦ Νηπτικῶν Πατρὸς, πού συμβουλεύει ὅτι ἡ κλίνη μωροεῖ νά εἶναι ὁ τάφος μας, ἀφοῦ ὁ ὕπνος εἶναι «εἰκὼν θανάτου» (ἄγ. Ἰωάννης τῆς Κλίμακος), ἀνακαλεῖται στό νοῦ.

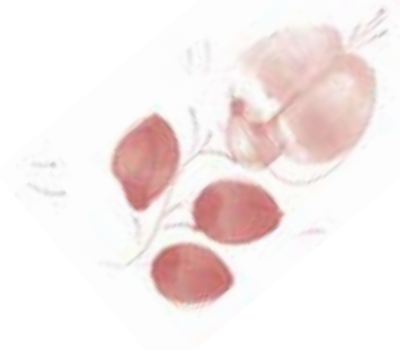
Συναντᾶς ξανά λοιπὸν πρόσωπα πού ἀντάμωσες ὅλη τὴν ἡμέρα, ἢ σέ κάποιους ἄλλους καιροὺς καὶ διαπιστώνεις μέσα στὴν ψυχὴ σου ἕνα νυγμό, καθὼς προβάλλεται στὴν ὀμίση τοῦ νοῦ ἡ συμπεριφορὰ σου, ὁ ἀργὸς σου λόγος, ἡ βιαστική-ἀπορριπτική φυγὴ σου καὶ κάποιον ἄλλα ἀτοπήματά σου. Πασχίζεις νά ταχτοποιήσεις τὰ ὅσα ἄτακτα συσσωρεύσεις μέσα σου καὶ παρατηρᾶς, πῶς δέν ἔχεις τὴ δυνατότητα τῆς ἐπιλογῆς, γιατί μιὰ

έσωτερική σύγχυση έπικρατεί ακόμα μέσα σου, λές και ταράχτηκε ή ήρεμη ή δεξαμενή και θόλωσε τό νερό. Έτσι, παρακαλείς Έκείνον, που είναι «ή όντως Ειρήνη», όπως σου χαρίσει ανάπαυση, γιατί μόνον έτσι θά έχεις ύπνο «πάσης σατανικής Φαντασίας άπηλλαγμένον». Γιατί ό ύπνος άν και είναι τό μυστηριώδες της ανθρώπινης ζωής στοιχείο, έν τούτοις άναπαύει και αναζωογονεί τόν άνθρωπο. Τόν καθιστά κάθε πρωί καινούριο, ανανεωμένο, δημιουργικό και έλπιδοφόρο, καθώς διαπιστώνει πώς του έχει δώσει ό Θεός καιρό μετανοίας. Μιάν άλλη δηλαδή εύκαιρία, ώστε νά ζωντανέψει μέσα του ή λαχτάρα για έπιστροφή και άληθινή μετάνοια. Άλλωστε, τό αίτημα όπως, «τόν υπόλοιπον χρόνον της ζωής ήμών έν ειρήνη και μετάνοία εκτελέσαι...» έχει αναμφίβολα τή σημασία του και όπωσδήποτε τόν συμβουλευτικό – σωτηριολογικό χαρακτήρα του.

Λίγο πριν τά βλέφαρα σφαιλίσουν, πριν αρχίσει τό σώμα νά δέχεται τήν παραμυθία του ύπνου, διαπιστώνεις γι ' άλλη μιá φορά τήν ανάγκη νά παραδοθής στά χέρια του Θεού, γιατί τό θεωρείς και άπαραίτητο, αλλά και Φυσικό. Συντονίζεις λοιπόν τό είναι σου μέ τήν παρακάτω εύχή κι αρχίζεις νά περνάς τό μεσότοιχο, από τό νυσταγμό στον ύπνο, που αναμφίβολα είναι «άργία τών αισθήσεων» (άγ. Ίωάννης Σιναΐτης).

Έλπίς μου ό Πατήρ, καταφυγή μου ό Υιός, σκέπη μου τό Πνεύμα τό Άγιον Τριάς Άγία δόξα σοι. Άμήν.

Κωνσταντίνος Καλλιανός
Πρωτοπρεσβύτερος

Τό γυμνόφιλον καί ἀνέραστον τοῦ Χρήστου Γιανναρά

Από καλοκαίρι σέ καλοκαίρι ἡ γυμνόφιλη μονοτροπία στήν ἀμφίεση κερδίζει μέ ἄλλατα τόσο τήν καθολίκευση τῆς ἐπιβολῆς τῆς ὅσο καί τήν ἐπίταση τῆς τόλμης τῶν εὐρημάτων τῆς. Εἶναι πιά γνώρισμα χαρακτηριστικό τοῦ πολιτισμοῦ μας, τοῦ κοινοῦ τρόπου τοῦ βίου σήμερα.

Χωρίς ἄλλο, ἡ κατάφαση τῆς γυμνότητος τοῦ ἀνθρώπινου κορμιοῦ συναρτίζεται στίς θριαμβικές, ἀπελευθερωτικές κατακτήσεις τῆς Νεωτερικότητος. Σηματοδοτεῖ τήν κατά κράτος νίκη καταπάνω στήν ἀρρωστημένη ἀπαξίωση, περιφρόνηση, φοβία γιά τό σῶμα, πού βασάνισε, ἐπί αἰῶνες πολλούς, τόν δυτικό ἄνθρωπο. Ὁ μανιχαϊστικός ἠθικισμός καί ὁ αὐγουστίνειος νομικισμός, τυπικά παράγωγα τῆς ἀλλοτρίωσης τοῦ χριστιανισμοῦ στή Δύση (σήμερα καί στήν ἐκδυτικισμένη Ἀνατολή) ἔφεραν μαζί τους — ἄλλοτε ὡς αἴρεση τῶν «Καθαρῶν» καί ἄλλοτε ὡς ζηλωτικά κινήματα ἀγγλοσαξωνικοῦ πουριτανισμοῦ ἢ γερμανικοῦ πιετισμοῦ— αὐτή τήν ἐξωφρενική σχιζοειδέεια: Νά βδελύσσεται ὁ ἄνθρωπος τό ἴδιο του τό κορμί, νά τό θεωρεῖ ἐπίβουλο, ἐχθρικό! Νά δαιμονοποιεῖ τή χαρά τοῦ κορμιοῦ, τίς αἰσθήσεις, τόν ἔρωτα, νά ἀνέχεται, μέ ἄκρα συγκατάβαση, τήν ἡδονή τῆς τροφῆς, τόν θυσμό τοῦ γάμου.

Κατάκτηση, λοιπόν, τῆς νεωτερικότητος ἡ κατάφαση τῆς γυμνότητος τοῦ ἀνθρώπινου κορμιοῦ, ἄργησε ὥστόσο νά ἀφομοιωθεῖ στόν κοινό τρόπο τοῦ βίου, νά ἀποτελέσει αὐτονόητο πολιτιστικό δεδομένο. Μᾶλλον μετά τόν Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο καθολικεύεται ἡ κοινωνική ἀποδοχή τῆς κατάφασης καί γίνεται εὐδιάκριτη σάν κυρίαρχο στοιχεῖο, στή γυναικεία κυρίως ἐμφάνιση. Σίγουρα, ρόλο ἀποφασιστικό γιά τήν καθολίκευση ἀποδοχῆς τῆς γυμνοφιλίας ἔπαιξε καί ἡ μετεξέλιξη τῶν νεωτερικῶν κοινωνιῶν σέ «κοινωνίες τῆς ἀγορᾶς»: Ἡ μαζική παραγωγή τῶν εἰδῶν τῆς ἔνδυσης καί ἡ διεισνοποίηση τῆς ἐμπορίας τους ὑποκαθιστᾶ κυριαρχικά τίς ἀτομικές ἐπινοήσεις καί τίς τοπικές ιδιαιτερότητες. Ἡ «μόδα» ταυτίζεται μέ τή στρατηγι-

κή τῶν διαφημιστικῶν μεθοδεύσεων παραγωγῶν καί ἐμπόρων, ἐπιβάλλεται ὡς αὐτονόητα ὑποχρεωτική σέ διεθνή κλίμακα.

Ἔτσι, καί ἡ κατάφαση τῆς γυμνότητος δέν εἶναι πρωτίστως ἀτομική ἐπιλογή, συνειδητή στάση ἢ κατάκτηση, εἶναι ἐπιβεβλημένη προσαρμογή στό πρότυπο πού δημιουργοῦν καί ἐπιβάλλουν τά συμφέροντα τῆς ἀγορᾶς. Ἡ «μόδα» ἐξουδετερώνει ἀτομικές αἰσθητικές προτιμήσεις, τοπικές παραδοσιακές ιδιαιτερότητες. Ἰσοπεδώνει τά γούστα, ὑποχρεώνει ἄτεγκτα σέ ὁμοτροπία. Κάτωιες ὑπέρτατες αὐθεντίες ἀποφασίζουν, ἐρήμην τῶν πειθίμων καταναλωτῶν, τί «ἴα φορεθῆϊ» αὐτό τό καλοκαίρι καί τί τόν ἐπόμενον χειμῶνα στίς ὅπου γῆς «ἀναπτυγμένες» (μέ τίς προδιαγραφές τῆς Νεωτερικότητος) κοινωνίες.

Καί οἱ ντρεσαρισμένες μάζες σπεύδουν, κολακευμένες γιά τήν «ἐκσυγχρονιστική» ὑποταγή τους, νά συμμορφωθοῦν μέ τόν Φετῶ, ἄβουλα, ἄκριτα, μιμητικά. Ὁ Φετῶ συχνά ὀρίζει κωμικά ἐπινοήματα: παπούτσια μυτερά καί μακριά, ὅπως τῶν κλόουν, ἢ Φοῦστες τόσο κοντές, πού κυριολεκτικά πομπεύουν τίς εὐτραφεῖς καί βραχύσωμες. Ἀλλά ἡ ἀπειθαρχία στή μόδα εἶναι ἀδιανόητη. Ὁ ἀνθρώπολογικός τύπος τῆς Νεωτερικότητος ἀμφισβητεῖ ἀρχές καί ἐξουσίες, ἀρνεῖται τόν ἔλεγχο ἢ τόν προκαθορισμό τῶν ἐπιλογῶν του, ἐπαναστατεῖ ἐναντία σέ αὐθεντίες καί δόγματα, μάχεται νά ὑπερασπίσει τά δικαιώματά του, τήν αὐτονομία του. Ὅμως ἀποδείχεται ἀπίστευτα ἐηελόδουλος ὅταν πρόκειται γιά τά προστάγματα τῆς «μόδας».

Ἡ κατάφαση τῆς γυμνότητος τοῦ ἀνθρώπινου κορμιοῦ στήν Ἀρχαία Ἑλλάδα ἦταν γεγονός ἄλλης τάξεως, ριζικά διαφορετικό ἀπό τή φυσιοκρατική γυμνοφιλία στή Νεωτερικότητα. Ἄν κρίνουμε τουλάχιστον ἀπό τή Τέχνη (τή γυμνότητα τῶν ἀγαλμάτων), ὁ στόχος τότε ἦταν νά ἀναδειχθῆ ὄχι ἡ ἀτομική, περιπτωτική γυμνότητα, ἀλλά ὁ ἀφαιρετικός καθολικός λόγος τοῦ «εἶδους» (λόγος τῆς Φύσης ἢ οὐσίας), δηλαδή ὁ ἄχρονος καί ἀμετάβλητος «τρόπος» πού κάνει τά ὄντα νά εἶναι αὐτό πού εἶναι. Τό ἔνδυμα ἀνήκει στά «συμβεβηκότα» (σέ ἀτομικά, περιπτωτικά, ἐφήμερα γνωρίσματα τοῦ ὑπαρκτοῦ), ἐνῶ ἡ γυμνότητα μωρεῖ νά συνοψίσει τά σταθερά καί ὀριστικά (αὐτά πού ὀρίζουν τό ὑπαρκτό) γνωρίσματα, δηλαδή τήν ἀλήθεια του. Ἡ ἀλήθεια εἶναι «οὐσία χωριστή κατά τόν λόγον ἀθανάτος». Τήν ἀθανασία στόχευε ἡ γυμνότητα τῶν ἀρχαιοελληνικῶν ἀγαλμάτων ὄχι τή διέγερση τῶν ἐνοστικῶδων σεξουαλικῶν ἐνορμήσεων πρὸς ὄφελος τῆς ἐμπορίας προϊόντων.

Στήν ιστορική συνέχεια του Έλληνισμού, ή εκκλησιαστική έμπειρία και μαρτυρία μετέθεσε τόν στόχο: Τό «άληθές», τό άχρονο και όντως ύπαρκτό -δέν είναι πια ό ανερμήνευτα δεδομένος (δίκην είμαρμένης) λόγος του είδους (της ούσίας καθόλου), αλλά ό ένυπόστατος σέ προσωπική ύπαρξη λόγος. Είται τό «πρόσωπο» ως ύπαρξη λογική και δημιουργική, ανυπόστακτη σέ προκαθορισμούς «Φύσης», μοναδική, άνόμοια, ανεπανάληπτη. Αύτή ή άληθεια ως πρόσωπο, άπόλυτη έτερότητα, δηλαδή άπεριόριστη έλευθερία, γνωρίζεται μόνον στήν έμπειρία της σχέσης. Καί σχέση σημαίνει τόν αύθυπερβατικό έρωτα, τήν ένεργό άρνηση της ιδιοτέλειας. Στόν άληθινό έρωτα όλόκληρο τό κορμί του άγαπημένου γίνεται άποκάλυψη της προσωπικής του έτερότητας -έχει ύπερβαθεί κάθε άπρόσωπη ένστικτώδης όρμη χρήσης του άλλου, έκδοχής του ως σκεύους ήδονής.

Η πείρα βεβαιώνει ότι μόνο ή άνακάλυψη του μοναδικού, του άνόμοιου και ανεπανάληπτου γεννάει τόν έρωτα. Η ποσότητα (τό κοινά δεδομένο πού διαφοροποιείται και μετριέται ποσοτικά) διεγείρει μόνο τήν όρμη νά κατέχεις, νά νέμεσαι -έπιθυμία πιά έφήμερη κι άπό τήν ποσότητα. Τό νά έπιδείχνει στους πάντες μιά γυναίκα τά ποσοτικά της χαρίσματα μετρητής όμορφιάς («λεπτή» μέση, «πλούσιο» στήθος, «άτέλειωτα» πόδια, «πληθωρικές» καμπύλες) δηλώνει ότι έκλιπαρεί (συνειδητά ή άνεπίγνωστα) νά τήν μεταχειριστούν σαν άπρόσωπο σκεύος ήδονής, όχι νά τήν έρωτευθούν. Τά ποσοτικά προτερήματα άξιολογούνται πάντοτε μέ σύγκριση και παραπέμψουν στή σύγκριση: Σίγουρα, κάπου στό έγγύτατο μέλλον παραμονεύει νά γοητεύσει τόν θηρευτή της ποσότητας κάποιον άκόμα «πλουσιότερο» στήθος, κάποιες άκόμα πιά τορνευτές γάμπες ή κάποιον διεγερτικότερο του ένστικτου συνδυασμοί αναλογιών.

Μακάρι νά βρισκόταν για κάθε ανυποψίαστο θύμα της τυραννικής έξουσίας της μόδας, για κάθε ύποχρεωτικά γυμνόφιλη γυναίκα σήμερα, κάποιος πού είλικρινά νά τήν άγαπάει και νά της πει: «Καλή μου, έχεις ένα μοναδικό βλέμμα, ένα άποκλειστικά δικό σου πανέμορφο χαμόγελο, ένα ανεπανάληπτο Φωτεινό πρόσωπο. Αν κάποιος σέ έρωτευτεί, θά είναι γι' αύτή τή μοναδικότητά σου πού δέν μαραίνεται, δέν Φθίνει. Μόνο γι' αύτό πού είσαι άποκλειστικά έσύ, κάποιος θά ποθήσει νά μοιραστεί τή ζωή του μαζί σου, νά μοιραστεί τό θέλημά του, νά έλευθερωθεί άπό τό έγώ του. Όχι για τά σωματικά σου "προσόντα" τά μετρητά και συγκρίσιμα, αυτά, αν

ὕψηροτον τόν ἔρωτα, πλουτίζουν τή σχέση, ἄν μόνο προκαλοῦν σέ χρήση, θά σέ σύρουν σέ ὀδυνηρές ταπεινώσεις».

Μάταιος λόγος. Ὁ ὀδοστρωτήρας τῆς μόδας ἰσοπεδώνει ἀδήριτα κάθε νεύση ἐρωτική, ἔχει ρεαλιστικά συγκροτήσει ἕναν ἀνέραςτο κόσμο πού ἐκλιπαρεῖ ταπεινωτικά Φευγαλέα ἡδονή.

(πηγή: Καθημερινή, 6.7.2008)

Τό περιοδικό «Ἐπίγνωση»
ἐκδίδεται κάθε τρίμηνο.
Ἐκδότης: Παῦλος Πολιτίδης
Συντακτική ἐπιτροπή:

Ἰ. Καλόμοιρος, Ἀ. Μύρου, Π. Πολιτίδης
Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Κ. Σισκάκης
Ἐκτύπωση - διεύθυνση ἐπικοινωνίας:

Ἐκδόσεις «Ζέφυρος», 17ης Νοεμβρίου 79
543 52 Πυλαία, Θεσσαλονίκη
Τηλ. Κέντρο: 2310/ 948.233
Διεύθυνση στό διαδίκτυο:
www.zephyr.gr/stjohn

Ἡ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ καλεῖ
ὄσους ἀπό τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες
μποροῦν, νά συμβάλλουν μέ μιά ἐτήσια
συνδρομή 10 Εὐρώ στά ἔξοδα τῆς Ἐπίγνωσης.
Οἱ προαιρετικές αὐτές συνδρομές
ἄς ἀποστέλλονται στό ὄνομα
Γρηγόρης Καλόμοιρος, στό λογαριασμό

485/00-231000 7114 τῆς ALPHA BANK,
ἢ μέ ταχυδρομική ἐπιταγή στό ἴδιο ὄνομα,
στή διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.
Εὐχαριστοῦμε θερμά.

